

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ב' ניסן תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין קלא.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ג' "ואם ערבו בני החצר" עד סעיף ה'.

מוסר: חפץ חיים אות י' עד אות י"ב.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

האם מותר לאכול היום חזרת וכרפס? | הבחירות בצאנו: מה קרה לראש הרשימה שסירב להסיר את מועמדותו? | איזה חבל כדאי לקשור ליד לפני שנכנסים לקלחת ההכנות? | מי טבל במקווה עם חבל בין השיניים? | תזכורת: ערב פסח זה לא ערב תשעה באב | 1607

על דא ועל הא

**"זמה תעשה בפסח?", המשיך זעליג בציניות,
"לא תאכל מצות כי חלמת חלום?!"... אבל זונדל
לא התרגש: "יש לי פתרון. הוא אולי יישמע
לך מוזר, אבל אני חושב על כך ברצינות"**

רגע לפני שאנו טובעים בתוך קלחת ההכנות ושוכחים מעצמנו - נקשור חבל ליד...

הרב אהרן כהן

אחר שחרית. "הכל בסדר". ניסה זונדל להוציא חיוך קלוש.
"הכל לא בסדר!" הגיב זעליג בפסקנות. "דאגה בלב איש
ישיחה, לימדנו כבר החכם מכל האדם. כדאי לך לספר ולשתף
מישהו שאתה סומך עליו... אתה בהחלט לא נראה בסדר".
אחר שהבטיח זעליג נאמנה שלא יגלה לשום בריה בעולם,
גילה זונדל את סיפורו המוזר.
"ממש נביא הכובש את נבואתו!", התפרץ זעליג לעומתו. "אתה
חייב לספר ולהפיץ את זה. כדי שכולם יידעו להיזהר!"...
"בשום פנים ואופן!" הצטעק זונדל. "הבטחת שאתה לא מספר
לאף אחד כלום".

"נכון, הבטחתי", התפתל זעליג, שקוע במלכוד. "אבל לא יכול
להיות שאמך טרחה לרדת ולהזהיר אותך, ואתה תשמור את זה
בסוד", ניסה לעורר את מצפונו של ידידו. "זה ממש 'ואני את נפשי
הצלת'. זה לא הוגן לעשות כך לחברך ולמכריך".
"שמע ידידי", ניסה זונדל להרגיעו. "תחשוב בהיגיון. נניח שאני
מרשה לך, ואתה נוטל את מקל הנדודים והולך להזהיר בשער בת
רבים על הקללה הבאה לעולם, ושכולם ייזהרו ב'בל ייראה ובל

זונדל ניתר ממיטתו בבהלה. נוטל ידיו בזריזות, עודו צובט את
בשרו כדי לוודא האם הוא הוזה או חולם. מראה אמו ע"ה לא נתן
לו מנוח. היא עמדה מולו בעיניים דאגות להחריד, כמוהן לא ראה
משך כל חייה, כשהיא מתרה בו בקולה החלוש: "אל תאכל כלום
מהחיטה החדשה!"

נבוך לגמרי שכב במיטתו, תוהה לעצמו. מה אני עושה? שיחזר
שוב ושוב את אזהרתה המפורשת: "מי שיאכל מהחיטה החדשה
של שנה זו, ישתגע!"

"שמע לאמך" - הוסיפה והפצירה בו - "שהתחננה לרדת
לדאוג לחיי בנה! תהיה חזק, אל תאכל כלום מהחיטה!" חזרה על
אזהרתה, רגע לפני שדמותה נמוגה מעיניו.

היא כבר חזרה למקומה אי שם במרומים, אך הוא לא הצליח
לחזור לעצמו. 'מה אני אמור לעשות?' הרהר, רבוץ במיטתו מבוהל
ומפוחד עד עמקי נשמתו. בכלל לא ידע שיש אפשרות להורים
מנוחתם עדן, לרדת למטה לדאוג לשלום ילדיהם...

"מה קרה לך?" לא הרפה ממנו ידידו זעליג, אגב קיפול הטלית

נשתגע; אך בשונה מכולם, אנו לפחות נדע שאנו משוגעים!"
וכה היו זקני העיירה מסיימים את המעשה: "שניהם משכו את
החבל שוב ושוב. סוף דבר: החבל נקרע..."

עוד ימים ספורים נמצא את עצמנו בזרם שוטף וגובר של
ההכנות המרובות לחג הפסח הבעל"ט; ניקיון הבית, קניות לפסח,
אפיית מצות...

כעת זה הזמן. לפני שאנו נשאבים לתוך המערבולת, מוצאים
עצמנו טרודים, עסוקים, לחוצים, דחוסים, חרדים, דאוגים,
חוששים, יראים להספיק להכין הכל לקראת ליל התקדש החג
בו נסב כבני מלך מלכי המלכים - חובה וזכות היא לנו לראות את
הנולד. מטבע הדברים, בימים אלו סדר היום הקבוע מתרופף! ואם
בכל ימי השנה 'דברי תורה צריכין חיזוק', הרי בימים אלו נצרך
החיזוק במדה טובה כפולה ומרובה.

אז רגע לפני שאנו נכנסים לתוך הקלחת ושוכחים מעצמנו,
נקשור חבל ליד... מבעוד מועד נקבע חברותא או שיעור קבוע
ללימוד! כך נזכה להישאר מחוברים לתורה גם בימים העמוסים
לקראת החג הקדוש.

על קביעות עתים לתורה - לא מוותרים!

לתגובות והערות - A0533185209@gmail.com

יימצא' לא להכניס לפיהם שום אוכל מהחיטה החדשה..."
"וואו! אתה חזק בתכניות מעשיות", התלהב זעליג מהמחשבה
על היותו 'מושיע ההמונים'. "תשמע עוד רגע", קטעו זונדל בחדות,
והמשיך: "עובר שבוע, אחריו עוד שבוע. והנה עולם כמנהגו נוהג.
כל השכנים הנכרים חיים ברוגע ובשלווה, אף אחד לא משתגע.
מה תעשה אז? הא?!"
"אתבייש לצאת מהבית", גילה זעליג כנות נדירה. "אחשוב
שהשתגעתי..." הפטיר בלחש. "אז אתה מבין את הבעיה?" סיים
זונדל.

"אז מה נעשה? אם נאכל, אולי באמת נשתגע; אך אם לא נאכל,
איך נחיה?" היה זה זונדל שניסה להוביל את השיחה למסקנה
מעשית. "ובכלל, מה תעשה בפסח? לא תאכל מצות בליל הסדר
כי חלמת?!" המשיך זעליג בציניות.
"יש לי פתרון", הפטיר זונדל. "הוא אולי יישמע לך מוזר, אך
אני חושב על כך ברצינות..."

"נו..." לא הסתיר זעליג את סקרנותו. אחר שהזהירו זונדל שוב
לבל יגלה את הדבר לשום בריה שב'עולם הזה', לחש לו ואמר:
"אנו לא נגמור את החיים שלנו ברעב, אך מה שכן, לפני שנאכל
מהחיטה החדשה, נקשור חבל בין שתי ידינו, וכאשר אחד מאיתנו
יראה שרעהו מתחיל להשתגע, ימשוך בחבל בחזקה..."
"מה, כבר השתגעתי?" ניסה זעליג להבין. "אנחנו נאכל מהחיטה
ונשתגע?!"

"אתה אולי צודק", ניסה זונדל להשתיקו. "גם אנו, כמו כולם,

הסיפור היומי

הבחירות בצאנו: זה מה שקרה לראש הרשימה שסירב להסיר את מועמדותו

'מעשה נורא' שסיפר הגר"ח קריזוירט זצ"ל

ברבנות ובהנהגת הקהילה. מבטיח אני שלא אשאר מחוסר עבודה.
אני צריך הנהגה והנהלה דתית וחרדית - אך ורק למען תועלת העיר
וצרכיה, כגון שחיטה, כשרות, עירובין וכו'. אני מזהיר אותך ומבקש
ממך - אל תגע במשיחי!"

הלה לא שעה לאזהרותיו והפצרותיו של הרב. כאשר הרב ראה
שכל השתדלויותיו לריק וללא הועיל, לא הוסיף לדבר איתו ושב
לשתיקתו.

ראש הרשימה היה אז במיטב שנותיו, בריא וחסון, כוחו עדיין
עמו, אך פתע פתאום קרס ונפל למשכב. כולם ראו ידעו והבינו שיד
הרב באמצע. יד ההשגחה פגעה בו.

היה זה ביום טוב שמחת תורה. ברוב יאוש, כאשר בני משפחתו ראו

מרגלא בפומיה של הגאון הגדול רבי חיים קריזוירט זצ"ל 'מעשה
נורא', כהגדרתו, אותו שמע מאת ר' שלמה זלמן לעהרער מאנטוורפן.
וכך סיפר:

באחת ממערכות הבחירות לראשות הקהילה בעיירה צאנו שלפני
המלחמה, הציגה המפלגה הציונית המקומית רשימת מועמדים
מתחרה מול הרשימה החרדית הקיימת. הרב דאז, המרא דאתרא רבי
ארי' לייבוש הלברשטאם זצ"ל קרא לראש הרשימה ההיא והתרה
בו למשוך את ידו מכל העסק והזהירו מלפלג את הקהילה, ואמר
באוזניו: "לא טוב הדבר אשר אתה עושה, עתה שמע בקולי איעצך
ויהיה אלוקים עמך, אל תלך בדרך איתם מנע רגלך מנתיבתם".

הוא הוסיף והסביר את עצמו: "לי באופן אישי אין שום ענין

בשמים דבר קשה ומסובך, חסד שלא כדרך הטבע, דארף מען זיך אוסרייסען (להיחלץ חושים ולעשות מאמץ מעבר לכוחות והיכולות). לכן, אם הנכם מבטיחים עכשיו סך חמש מאות דולר (סכום נכבד בזמניהם), ותפקידו משכונות ובטחונות לכיסוי ולסילוק הכסף מיד אחרי החג - הנני מבטיחכם שיבריאו.

הנשים, דעתן קלה, התחילו להתווכח ולהתמקח על המחיר, עד שהרב הודיען: "אחרתן את המועד ואין בידי יותר להושיע" אכן לא עברו ימים רבים והלה הלך לעולמו.

(אחד השיחים, מוסף שבת קודש פר' לך תשע"ד)

כי כלתה אליהם הרעה, מיהרו אשתו ושתי בנותיו של האיש בבכיות וזעקות נוראות אל בית החסידים, הרעישו עולמות עשו 'איירייסען' מול ארון הקדש (כמנהג נשים צדקניות דאז), גם התפרצו לחדר בו שהה הרב וביקשו סליחה ומחילה בשם האבא, התחננו על נפשו והפצירו ברבי שיעתיר בעד אביהם השוכב על ערש דוי וסכנת חיים מרחפת על ראשו. "אנא רבנו, הושיעה!". גם הבטיחו על שם העתיד למשוך את ידם מכל העסקנות ולבטל את הרשימה.

הרב הניח את ראשו על זרועותיו, התבונן בדבר כמה דקות, והשיב: "אומרים בשם הסבא הקדוש הדברי חיים זצ"ל, שאם רוצים לפעול

עניינא דיומא - ברכת האילנות

מי שראה עצי פרי ולא בֵּרַךְ 'ברכת האילנות' - האם יברך בפעם הבאה?

וכאמור, יש לברך על עצי פרי, אך מי שטעה וְבֵרַךְ על פריחה של עצי סרק - לא יברך שנית בשעה שרואה פריחת עצי פרי. עץ שפריו אסור בהנאה, כגון ערלה - יש שהסתפק אם ניתן לברך עליו; יש אוסרים; ויש מתירים, כיון שלדעתם הברכה היא על הבריאה הכללית של העצים והפירות, ואינה מכוונת דווקא לעץ זה. עץ מורכב - נחלקו הפוסקים אם ניתן לברך עליו. עץ שהחל להוציא חלק מפירותיו, אך בחלק מענפיו יש פרחים שפירותיהם טרם יצאו - ניתן לברך עליו.

[שו"ע רכו, א, ומשנ"ב א-ה; ביאורים ומוספים דרשו, רכו, 1, 3 ו 6]

הרואה עצי פרי בתקופת פריחתם, דהיינו משלב צמיחת הפרחים שלפני גדילת הפירות ועד סמוך לסיום גדילת הפירות - מברך את 'ברכת האילנות': "ברוך... שלא חָסַר בעולמו כלום, וברא בו בריות טובות ואילנות טובות, לְהַנּוּת בהם בני אדם".

רצוי לברך בעת ראיית שני עצים יחד.

אין לברך ברכה זו יותר מפעם אחת בכל שנה, ואף אם רואה עצים שונים בכל פעם. ואם לא בֵּרַךְ בשעת הראייה הראשונה - רשאי לברך בעת שרואה את העצים פעם נוספת, אך באופן זה ניתן לברך רק אם טרם גדלו הפירות.

פעם הציע חוקר אחד לפני רבינו עצה שטיכס, על ידי שיבדקו חכמי המדע מהו שיעור הזמן עד שמחמצת העיסה, והשיב רבינו, שחז"ל ברוח קדשם, קבעו בדיוק מהו שיעור החימוץ שאותו אסרה תורה, ודבר זה אי אפשר לעמוד עליו בחקר אנוש כלל וכלל

לקט בענייני ההכנה לפסח ממרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

לקראת שבת מלכתא ויקרא חלק א' מיוחד לחג הפסח, להזמנות: 02-560-9000

משלושים יום קודם החג? מראש חודש ניסן? או רק מערב החג ממש? - כל השיטות, המנהגים והטעמים באיסור אכילת מצה לפני פסח

הרב ישראל יעקב פרבר והרב יהודה לייב שטיסל, מח"ס 'המנהג'

המקומות שלא נהגו במנהג זה

בספר 'אורחות חיים' מביא בשם ספר 'מאורי אור' שכתב על הנוהגים שלא לאכול מצה מראש חודש ניסן שזה לשחוק יחשב, וכאילו חולק על החכמים שלא חששו לזה, ואיכא חשש יוהרא. ולכן כתב שאין לחשוש לזה ומוותר לאכול מצה עד ערב פסח. וכן מביא החיד"א בספרו 'מעגל טוב' שאכל בשבת הגדול מצה שאינה שמורה. וכן המנהג בויז'ניץ וערלוי, וכן נוהגים הספרדים. ויש הנוהגים שלא לאכול מצה מ'שבת הגדול', שבו נאמרים כבר פיוטים על פסח, וכן נהג הגר"ש ואזנר זצ"ל.

האם מותר לאכול מצה של חמץ קודם הפסח?

ב'משנת יעקב' כתב שכל האיסור שלא לאכול מצה בערב פסח - ועליו הוסיפו שלא לאכול גם מר"ח - הוא רק במצות הכשרות לפסח, אבל מצות חמץ מותר לאכול אפילו בערב פסח עד סוף זמן אכילת חמץ.

ויש שאסרו לאכול בערב פסח אפילו מצות חמץ, ומכל מקום עד ערב פסח כתבו שמותר לאוכלם אף לאלו המקפידים שלא לאכול מצה מר"ח, שכן כל ההנהגה שלא לאכול מצה מראש חודש אינה אפילו בגדר מנהג, לכן במצות חמץ מותר (הגר"ש אלישיב זצ"ל).

אבל הרבה מחמירים שלא לאכול גם מצות חמץ מראש חודש, כיון שיש להן טעם מצה. וכך מובא בספר 'הדרת קודש'.

יש נוהגים שלא לאכול חזרת וכרפס

בספר 'פסח מעובין' כתב שיש נוהגים להימנע מלאכול גם חזרת וכרפס מראש חודש ניסן, וכך נהג הגרש"ז אויערבאך זצ"ל. ומנהג בעלזא שלא לאכול בערב פסח חזרת וחסה, ופירות שעושים בהם חרוסת, כדי שיאכלו בלילה לתיאבון.

איסור אכילת מצה בערב פסח

כתב בשו"ע (סי' תע"א): "אסור לאכול מצה ערב פסח ביום", ונאמרו בזה כמה טעמים: א. כדי שיאכל המצה בליל הסדר לתיאבון. ב. משום שקרבן פסח אסור באכילה בערב פסח ומצה הוקשה לקרבן פסח; ויש שמצאו לכך רמז מהפסוק 'בערב תאכלו מצות', שדווקא בערב ולא ביום.

יש שכתבו שבליילה שלפניו - ליל י"ד לא אסרו לאכול מצה, וכן פסק ה'משנה ברורה', ויש שהוכיחו כן ממה שאומרים בשאלת 'מה נשתנה' - "שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ ומצה", והיינו שגם בליל בדיקת חמץ אוכלים מצה, כאמור (הגר"ז מבריסק). ובשו"ת 'אגרות משה' (או"ח ח"א סי' קנ"ה) אוסר בלילה שלפניו כשיטת ה'מגן אברהם' (שם), וכן המנהג בויז'ניץ.

המנהג שלא לאכול מצה מראש חודש

רבים נוהגים שלא לאכול מצה שלושים יום לפני הפסח (ראה 'משנת יעקב' ח"ג סי' תע"א). בשו"ת 'אגרות משה' (שם) כתב הטעם לכך, כיון שאותו הזמן מתחילים לזיהר ולהכין צרכי הפסח. ב'מחצית השקל' (שם) הביא שלא לאכול מצה מראש השנה, ויש שכתבו שהוא טעות סופר וכנראה היה כתוב 'ר"ח', דהיינו ראש חודש ניסן ובטעות נדפס ר"ה; או שכוונתו 'ר"ה' לראש חודש ניסן שהוא ראש השנה לחדשים. ובאמת לא מצינו שיש מי שנוהג שלא לאכול מראש השנה.

המקור למנהג שלא לאכול מצה מראש חודש ניסן הובא ב'באר היטב' (סי' תע"א, ס"ק ה) בשם בעל 'כנסת הגדולה', ומציין דכן המנהג בקושטא, והעתיקו גם ב'חק יעקב' והובא ב'משנה ברורה', וכך נתפשט ברוב תפוצות ישראל. וב'ליקוטי מהרי"ח' כתב הטעם, כדי שתהיה המצה חביבה בעיניו.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"פגשתי את רבי אליהו-טוביה שפירא כאשר היה כבר כבן 90 שנה, והוא סיפר לי שבראדין היה יהודי שרצה להלשין על חברו בפני השלטונות, החפץ חיים רדף אחריו כמה קילומטרים והתחנן בפניו שלא ילשין, ולא עלתה בידו"

מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל בסיפור מיוחד על אחת הסיבות שהביאו את הח"ח לחבר את ספרו, ועל תפילה מיוחדת להינצל ממחלוקת

אפשרי היה לחיל יהודי לחיות בו - וכל אחד עשה השתדלויות שונות כדי להיפטר מהצבא. אותו אחד ביקש להלשין על חברו שהשתמט מן הגיוס, ויש לציין כי על פי רוב הסיבה להלשנות כאלה היתה ממש שטויות. תאוות ההלשנה בערה בו עד כדי כך, שהוא יצא לדרכו מראדין לזילנא כדי להלשין באזני השלטונות (ראדין אינה רחוקה מאד מוילנא). החפץ חיים רדף אחריו כמה קילומטרים והתחנן בפניו שלא ילשין, ולא עלתה בידו, האיש סרב בכל תוקף להימנע מלהלשין.

כאשר הבין החפץ חיים שלא יוכל להשפיע עליו הפסיק את תחנוניו. אמנם, בסופו של דבר היהודי נרגע ולא הלשין על חברו, אבל מעשה זה היה אחד המקרים שהביאו את מרן לחבר את ספרו 'חפץ חיים'.

כך המציאות, שבכל הדורות היו אנשים לקויים בדברים שבין אדם לחברו יותר מאשר בדברים שבין אדם למקום, מכיוון שעניינים אלה אינם נראים איסורים חמורים כמו חילול שבת, אלא בסך הכל מריבות בין איש לרעהו, לכן נכשלים בהם יותר. אך כתוב שעל עבירות שבין אדם לחברו נענשים יותר מאשר על עברות שבין אדם למקום!

עוד סיפר לי רבי אליהו-טוביה שפירא הנ"ל, כי רבה של ראדין נפטר בעקבות דום לב שלקה בו בהיותו בתוך בית הכנסת, וכנראה גם זה היה בסיבת מחלוקת שהתחוללה שם באותה תקופה וציערה אותו מאד.

יצוין, כי לפני המלחמה התנהלה בבריסק מחלוקת בקשר לישיבה. היו כמה שעזבו או עלו לארץ הקודש לפני פרוץ המחלוקת, אבל מאלה שנשארו במקום, רק שניים לא התערבו במחלוקת כלל: רבי משה סולובייצ'יק ורבינו.

פעם אחת, כאשר הזכיר רבינו עובדה זו, אמר: "מי יודע מדוע רק שנינו נותרנו בחיים מכל אותם בחורים, שמא מחמת כך שלא התערבנו במחלוקת..." (אמנם יש לציין כי בפעמים אחרות שבהן הזכיר רבינו את הסייעתא דשמיא הזו, שרק שניהם נותרו בחיים, לא קישר בין הדברים).

(מתוך רבי אהרן ליב - עובדות, פנינים והנהגות מרבינו מרן ראש הישיבה)

"זאת תהיה תורת המצ'ע" (ויקרא י"ד, ב')

תפילה להינצל ממחלוקת

אשה אחת שאלה את רבינו איך עליה להתפלל להינצל מריב וממחלוקת. רבינו כתב לה נוסח בכתב ידו:

"יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו שניזהר מלשון הרע, ממחלוקת ומשנאת חנם, ותיטע בליבנו ובלב כל עמך בית ישראל אהבה בין איש לרעהו, ויקוים בנו שנמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם".

אגב, תלמיד שאל פעם את אבינו לפרשו של הנוסח "שכל טוב". "וכי יש שכל לא טוב?" שאל.

השיב לו רבינו: "כמה שכל משקיעים הגנבים כדי לגנוב! וכי זה 'שכל טוב'? וכן כל כהאי גונא".

נבלות וטרפות

פעם אמר רבינו ליהודי המעורב במחלוקת:

"אם יספרו לך על אדם שאינו שומר תורה ומצוות שזכה לשוב בתשובה, תבין כי עניין 'התשובה' שלו, שכיון שאכל נבלות וטרפות וכדומה, היו עמו 'נכסים' שעליו להיפטר מהם ולשוב. אבל אתה, שלא אכלת טרפות - על מה יש לך לשוב? אבל דע, שגם לך יש נבלות וטרפות שאתה אוכל, ומה הן? שנאת חנם, מחלוקת ועוד בבין אדם לחברו. ומחלוקת אינה דוקא מחוץ לבית, אלא גם בתוך הבית או במוסד פנימה!"

שנאת חנם

פעם אמר רבינו: "מסתמא גם כמה מהאנשים במחלוקת קמצא ובר קמצא היו אנשים רגילים, אבל כאשר יש שנאה הכל כשר בעיני האדם..."

והמשיך: "אחד מראשוני התלמידים בישיבת ראדין היה רבי אליהו-טוביה שפירא. כאשר הוא הגיע ללמוד בישיבה, עדיין לא היו בה עשרים בחורים. אני פגשתי אותו כאשר היה כבר כבן תשעים שנה, והוא סיפר לי שבראדין התגורר יהודי, שרצה להלשין על חברו בפני השלטונות, שהלא בזמניהם היה על הצעירים להתגייס לצבא הרוסי - אשר כמעט בלתי

18 ש"ח ורהמתם

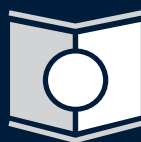
יש לנו הצעה מיוחדת עבורכם

פסח בפתח וזה הזמן להתחדש במתנה יחודית, סדרת הספרים המצליחה 'לקראת שבת' ויקרא א'-פסח

ארגון 'דרשו' ו'אחינו' במבצע ענק, של מתנות יוקרה שישמחו מאוד אתכם ואת המקבלים ממכם. והמשלוח עלינו. תרמו לארגון 'אחינו' החל מ-18 ש"ח לחודש, וקבלו מתנות:

סט הספרים המבוקשים 'משנה בררה' מהדורת 'דרשו' וספר 'לקראת שבת' ויקרא-פסח. ובנוסף קבלו כרטיסי הגרלה בסכום מצטבר של 50.000 ש"ח.

להצטרפות וקבלת המתנות:

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

נות בדרך

תורמים 18 ש"ח למשך 16 חודשים סך התרומה 288 ש"ח

ומקבלים מתנות

ס'ט 'משנה ברורה' דרשו'

ספר 'לקראת שבת' - ויקרא א', פסח

2 כרטיסי הגרלה על 50.000 ש"ח

מסלול מס' 25 - המתנה בשווי 538 ש"ח

מוקד 'דרשו' 02-5609000

"אם יהיו מי שיתעקשו בכל זאת להחמיר, עליהן לדעת כי בחומרות מיותרות אלו יש סכנה גדולה לגרימת קולות רבות, ולעיתים אף לביטול מצוות היום..."

בין חומרות ראויות לבין קפידות מיותרות ששכרן יוצא בהפסדן - הלכה למעשה מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

עקרת הבית עומדים מכשירי וחומרי ניקיון שלא היו מצויים בעבר [שואב אבק ומפשירי שומנים]. למרות כל זאת, הלחץ והמתח המלווים את עבודות ניקיון הפסח, הגיעו לדרגות בלתי הכרחיות ואף מיותרות...

עקרת הבית הופכת להיות פקעת עצבים ואינה מסוגלת ליהנות משמחת יום טוב של הפסח, ומתקשה להשתתף במצוות ובחיובים בליל הסדר... על האשה לצפות לחג בשמחה ולא להירתע ממנו כמו מתשעה באב... ומכיוון שעל האשה להגיע לליל הסדר נינוחה וערנית כדי לקיים מצוותיה עם כל שאר בני המשפחה, על כן ברור שביצוע החובות של ערב הפסח, צריך להיות מחושב ביחס לחובות החג עצמו.

אין לבטל מנהגים שהועברו בכלל ישראל מדור לדור, אך ישנן הנהגות שונות שנושם לקחו על עצמן כיום, שאינן המשך למסורת ולמנהגים מדורות עברו. לדוגמא, אם אדם אינו מוכר את החמץ שברשותו, כמובן שהוא חייב לנקות היטב את כל כליו ולבדקם מכל חמץ שנשאר עליהם, או לפסול את החמץ בחומרים חריפים מלהיות ראוי למאכל, כפי תקנת חכמים שחייבו בדיקת חמץ וביעורו [שהרי אינו מוכר חמץ, וכשישתמש אחרי הפסח, במעבד מזון, בתנור ובתבניות שלא נוקו לחלוטין, יעבור באיסור חמץ שעבר עליו הפסח, שאסור אפילו בפחות מכזית באכילה ובהנאה].

אבל אם החמץ נמכר, כמו שנוהגים כולם כיום (רבים אומרים "אנו לא סומכים על המכירה", ולא מוכרים חמץ... אבל גם הם עומדים בתור למכירה...), **אם כן אין הכרחי כבר קרצוף הסירים המחבתות, הצלחות וכדומה**, אשר ממילא מאוחסנים בארונות סגורים. אם יהיו מי שירצו בכל זאת להתעקש ולהחמיר על עשיית העבודה המיותרת, צריך לדעת כי בחומרות אלו יש **סכנה גדולה** לגרימת קולות רבות, ולעיתים אף לביטול מצוות היום - חיובים מן התורה ומדרבנן, שהנשים חייבות בהן בפסח כמו האנשים, ובמיוחד בשולחן הסדר.

כתב בשו"ת הרדב"ז (ג, תקמ"ו): "ומה שנהגו אמותינו מאז ומעולם להרבות בעסק זה יותר מן הנצרך באמת, על פי שאמרו במדרשות כי חמץ בפסח 'שאר שבעיסה', וכלה גרש יגרשנו מכל מבואותינו וסתרי לבנו ויחפשו בחורים ובסדקים".

אכן, ערבי פסחים הינם ימים קדושים בהם כל נפש יהודית מתעלה, בהתאם לדרגתה, "כי ידוע הדבר ואמת, שכל האדם נפעל כפי פעולותיו" (ספר החינוך מצווה ט"ז), ותוך כדי העמל, היגיעה והטרחה המרובה, חשים כולם בפועל עד כמה, יחד עם הניקיון הגשמי, בד בבד עם המירוק והקרצוף של הכלים, והחיפוש הבלתי-נלאה אחר כל פירור חמץ - מתנקה גם כן הנפש ניקיון רוחני - "כבולעו כך פולטו".

ראויים להיזכר דברי הגאון הקדוש רבי קלונימוס קלמיש מפיאסעצנא זיע"א באחד ממאמריו ב'חובת התלמידים': "קדושינו ז"ל אמרו, שחג הפסח בחינת אהבה, לפי שהאדם מרגיש בעליל את כל מצוות הפסח, זהירותו וקדוקו, ומתוך חביבות ואהבה, רץ בכל כוחו הבן [והבת] לקיים מצוות האב... רוצה הוא לכנוס כל כולו לחורים ולסדקים, קופץ הוא על התנור, מכניע ודוחק עצמו אל תחת למיטה, כי הלב עורג ודעתו אינה מתקררת, ומעתה כמעט קשה לו כבר לדבר דברים שאינם מענייני הפסח. להגעיל הכלים, לקנות מה על פסח... זהו כל דבוריו ומחשבותיו ובכולו שקוע הוא בהפסח..."

דברי הגאון רבי חיים פנחס שינברג זצ"ל בנוגע לניקוי וההכנה לפסח בימינו: נראה, כי נתפסנו בימינו במלכודת. אמנם הבית המודרני הממוצע, גדול יותר מאשר בעבר. רהיטים, כלים ובגדים למכביר ממלאים את הבית; אבל, מאידך, המרצפות עשויות כיום מאבן, ולא כבעבר כאשר רצפת העץ או העפר דרשה קרצוף וניקיון יסודי בכל חריץ וסדק; הארונות והשולחנות מצופים בלכה או בפורמייקה שלא כבעבר, שהיו עשויים מעץ גלמי - עובדה שדרשה לקראת הפסח גירוד וקרצוף ולעיתים אף שיוף, כדי להבטיח שאף פירור אוכל לא נותר בסדקים. בימינו, לרשות

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

השומר הביט בתדהמה ברבי זהחל לצעוק: "האם השתגעת?! הלא בירייה אחת הייתי יכול לחסל אותך"

וְרַחֵץ אֶת בְּשָׁרוֹ בַּמַּיִם - מסירות נפשו של ה'חלקת יהושע' מביאלא זצ"ל לטבילה במקווה

כל מקרה בלתי צפוי אחר. יום אחד לפנות בוקר שרר ערפל כבד, ובעוד השומר יושב כשעיניו תרות אחר כל תנועה חשודה במרחב, הבחין לפתע מרחוק ליד הנהר בגוף מסוים המתנועע הלך ושוב. הוא היה בטוח שזוהי חיה טורפת כלשהי, והחליט לירות בה ולהרגה. הוא דרך את הרובה, לחץ על ההדק, אך לפליאתו הרובה לא ירה. ניסה בשנית ובשלישית, אך ללא הצלחה.

"השומר החליט להתקרב למקום, וכאשר הגיע ראה כי מדובר ברבינו, הטובל בנהר. הוא הביט עליו כעל חסר דעה ומטורף, והחל לצעוק: 'האם השתגעת?! הלא בירייה אחת הייתי יכול לחסל אותך, ואיש לא היה יכול לעשות לי מאומה! שכן החוק מתיר לי לירות בכגון דא מחמת החדש'.

"אולם לאחר מכן הפטיר בהתפעלות לעבר הרבי: 'אין לי כל הסבר למקרה המוזר הזה, שלא הצלחתי לירות בך. כנראה איש קדוש אתה, ואלוקים במרומים שמר עליך מכל משמר להשאירך בחיים!

"אותו שומר חזר אח"כ לעיר וסיפר לתושבים על גדלותו של הראבינר היהודי שלא נפגע מחיצו. רבינו עצמו היה מסביר את המעשה, באומרו שמכך רואים בחוש שמטבילה במקווה לא ניזוקים לעולם".

בשיחה שקיים הרב יעקב הייזלר (המבשר תורני יתרו תשע"ב) עם אחד השרידים ששהה בימי התגעש עולם בסיביר יחד עם הרבי ה'חלקת יהושע' מביאלא זצ"ל, סיפר אותו אחד כדלהלן: "בקרבת מקום מגורנו היה נהר שבימי החורף היה מכוסה בשכבת קרח בגובה של מטר ויותר. במיוחד לפנות בוקר היה שורר שם קור נורא, עד שהיינו צריכים לשפשף את האוזניים והאף עם שלג, לבל יקפאו מן הכפור העז.

"הייתי יוצא עם הרבי מדי בוקר ללוותו לטבילת שחרית, עליה לא ויתר מעולם, ואפילו בתנאים קשים ביותר. בעזרת גרזן הייתי חוצב בשכבת הכפור עד שהגעתי למים. רבינו היה משתלשל לתוך בור הקרח, כשהוא מחזיק קצה חבל בין שיניו (ולא ביד, משום חציצה), והקצה השני נתון ביד, וזאת כדי שיידע מהיכן לצאת חזרה למעלה. כי המים שמתחת השלג היו זורמים בזרם כה חזק, ועלולים היו לגרפו למרחקים... אסור היה לו להרפות אף לרגע מהחבל שבין שיניו, כי רגע זה עלול היה לעלות לו בחייו. פעם שאלתי אותו - איך הרבי מסוגל לטבול במים קפואים כאלה? והוא ענה לי: לא נורא, המים עצמם חמים...

"במחנה היה מותקן מגדל שמירה שעליו ישב חייל שתפקידו לשמור, לבלוש ולבדוק אחר פריצת שריפות ביערות, חיות רעות או

השונות היומי

ברית שלא בזמנה - האם ניתן לדחותה לערב פסח?

מושולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

ממש, וכתב שאין לזלזל במצוה להשהותה, וזריזים מקדימים למצוות. ויש להוסיף, שהרי משה רבינו ע"ה כשהלך להוציא את עם ישראל ממצרים בציווי השי"ת, נתבע על כך שעכב את ברית בנו שעה קלה במלון.

בנוסף, דעת ה'דבר אברהם' וסיעתו, שבברית שלא בזמנה כל רגע שמתעכב עובר בעשה, ואכמ"ל.

שאלה: בני בכורי, הרך הנולד, היה צהוב ביום השמיני ללידתו כך שהברית נדחתה. כיום הוא במצב בריא שאפשר למולו, אמנם השאלה היא, האם מותר לי להשהות את הברית עד ערב פסח, כדי שאוכל לאכול בסעודת מצוה. שהרי כיוון שבני הוא בכור, אני צריך להתענות עבורו.

תשובה: הנודע ביהודה (ח"ב יו"ד סי' קס"ו) דן בשאלה זו

'מבוי' שנפרצה בו פירצה לכיוון החצר והחצר נפרצה אף היא לרשות הרבים - מה דין החצר?

הנוספת אינו יותר מעשר אמות, אפילו אם היא נמצאת ממול פירצת המבוי, ורבים עוברים מרשות הרבים למבוי דרך החצר - נחשבת הפירצה כפתח, ואינה פוסלת את מחיצת החצר. אבל אם הפירצה הנוספת היא למלוא רוחב המחיצה, או ברוחב של יותר מעשר אמות - נפסלת המחיצה, אלא אם כן עשו בפירצה 'צורת הפתח'; וזאת, אף אם לא עוברים רבים דרכה, ואף אם אין כל פירצה לצד המבוי. וראה להלן בנוגע לדין המבוי.

[שו"ע שסה, ד, משנ"ב יב רטז, ושעה"צ יג; ביאורים ומוספים דרשו, 17-18]

כפי שלמדנו, 'מבוי' המוקף (לדוגמה) במחיצות בצפון, מערב ודרום, והצד המזרחי פרוץ; ומחיצת הרוחב המערבית מפרידה בינו לבין חצר שהיא רשות היחיד, כך שעבור החצר משמשת מחיצה זו בתור מחיצת הרוחב המזרחית; ומחיצה זו נפרצה - אם רוחב הפירצה עשר אמות או פחות, פעמים שמותר לטלטל חפצים במבוי ובחצר, פעמים שאסור, ופעמים שאסור במבוי ומותר בחצר. ואם בנוסף על הפירצה לצד המבוי, נפרצה במחיצת החצר פירצה לצד רשות הרבים, דין החצר כך: אם רוחב הפירצה

'מבוי' שנפרצה בו פירצה לכיוון החצר והחצר נפרצה אף היא לרשות הרבים - מה דין המבוי?

ב. מדובר בחצר רשות היחיד השייכת ליחיד, העלול להחליט לבנות בתים בחצר, 'ולמלא' את רוחב החצר עד שיהיו המחיצות נראות כהמשך אחד, כנ"ל.

ג. פירצת החצר שלצד רשות הרבים נמצאת ממול לפירצה שבין החצר למבוי, והעומד במבוי רואה את רשות הרבים פתוחה למולו.

ובאופן שלא קיימים אף אחד משלושת הפרטים האמורים, אין הפירצה הפונה לרשות הרבים משפיעה על דין המבוי.

[שו"ע שסה, ג, ומשנ"ב יב, כא, כב, כג]

במקרה המתואר לעיל, דין המבוי כך: אם הפירצה מהמבוי לחצר היא למלוא רוחב המבוי, או ברוחב של יותר מעשר אמות, במקרים הבאים נחשב המבוי ל'מפולש', והמבוי נאסר עד שיעשו צורת הפתח מצידו האחד, ותיקון מבוי בצידו האחר, כדין מבוי מפולש:

א. מחיצות האורך של המבוי והחצר ממוקמות בנקודה אחת, והפירצה במחיצת הרוחב היא בסמוך למחיצת האורך, כך שמחמת הפירצה נראות מחיצות האורך של המבוי והחצר כהמשך אחד, וכאילו זהו מבוי ארוך הנמשך עד רשות הרבים שמעבר לחצר.

השטח שכנגד ה'לחי' או שתחת 'קורת המבוי' - רשות היחיד או כרמלית?

אליו, ומתחזק ונהיה כמוה, ושם כרמלית עליו. (ואף שמדאורייתא הוא רשות היחיד, יתכן שמותר להוציא ממנו לכרמלית). ולדעת פוסקים רבים אין הלכה זו אמורה אלא בלחי, ולא בקורה. ובקורה שרוחבה ארבעה טפחים ובכוחה לשאת תקרה רגילה המורכבת מטיט וכו' - בוודאי יש להחשיבה כרשות היחיד, משום ש'פי תקרה יורד וסותם', והיא נחשבת כמחיצה לכל דבר.

[שו"ע שסה, ד, משנ"ב כה-כו, שעה"צ כ ויכב, וביה"ל ד"ה בפתוח, ד"ה בין, וד"ה מפני; ביאורים ומוספים דרשו, 34, וראה שם, 31-32]

'מבוי' הפתוח לרשות הרבים - השטח שכנגד ה'לחי', או תחת ה'קורה', טפל למבוי ונחשב כרשות היחיד; ואף אם יש דלת למבוי מבפנים, לפני הקורה והלחי, והיא נעולה. ואם יש בשטח זה ארבעה על ארבעה טפחים - יש אומרים שהוא נחשב ככרמלית, ואסור לטלטל בתוכו יותר מארבע אמות, וכן להוציא ממנו לרשות היחיד או לרשות הרבים; ויש אומרים שגם באופן זה נחשב לרשות היחיד. ומבוי הפתוח ל'כרמלית' - השטח שתחת הקורה, או כנגד הלחי - "מצא מין את מינו וניעור", כלומר, מצטרף לכרמלית הסמוכה

* 'מבוי' שמחיצת הרוחב שלו מפרידה בינו לבין חצר שהיא רשות היחיד, ומחיצה זו נפרצה - אם רוחב הפירצה עשר אמות או פחות, וה'עומד' שבמחיצה מרובה על ה'פרוץ' - אין כל שינוי בדין המבוי והחצר, אבל אסור לטלטל מזה לזה עד שישתתפו בני החצר במבוי.
* בנדון הנ"ל - אם מחיצות האורך של המבוי נכנסות לתוך אורך החצר, ובסופן יש את המחיצה המפרידה בין המבוי לחצר, ומחיצה זו נפרצה - אסור לטלטל מהמבוי לחצר, ולהיפך, וכן אסור לטלטל במבוי עצמו כל עוד לא נעשה שיתוף מבואות עם בני החצר; אבל בחצר עצמה מותר לטלטל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

איזה סיפור רצוי שאשה לא תספר לבעלה בשבת?

יאמר לה לעשות את הפעולה שאותה אסרה על עצמה בנדר; וכגון, אם נדרה שלא ללכת למקום פלוני, יאמר לה: "לכי למקום פלוני".
וכל האמור נכון גם לגבי נערה מגיל שנים עשרה עד גיל שתים עשרה וששה חודשים, אשר נדרה נדר מהסוג שיש ביד אביה להפר.

[שו"ע שמא, א, ומשנ"ב ג-ד; ביאורים ומוספים דרשו, 9-10]

אשה שנדרה נדר מסוג הנדרים שיש ביד בעלה להפר, לכתחילה לא יספרו לבעלה על אודות הנדר בשבת, אלא אם כן יש בהפרת הנדר צורך לשבת. אך בדיעבד, אם בעלה שמע על אודות הנדר בשבת - רשאי להפרו בשבת, משום שאין בידו להפר אלא עד לסוף היום שבו שמע, ואם לא יפר בשבת, שוב לא יוכל להפר. אולם, מפני כבוד השבת לא יאמר לה: "מופר לך", כדרך שאומר בימות החול, אלא יפר ויבטל את הנדר במחשבתו, ובפיו

הלוח היומי

ב' בניסן | רבי ברוך אב"ד וורמייזא זצ"ל, אבי המהר"ם מרוטנבורג

יארצייט:

מ"ה: רבי ברוך אב"ד וורמייזא זצ"ל, אבי המהר"ם מרוטנבורג.
שצ"ו: רבי אליהו ב"ר אברהם קלמנקש זצ"ל, מאפטא, אב"ד לובלין.
תצ"ט: רבי ישעיהו ב"ר ישראל חזקיהו באסאן זצ"ל, בעל שו"ת לחמי תודה.
תרס"א: רבי משה ב"ר אברהם דיין זצ"ל, מרבני קהילת ארם צובה ובעל ישיר משה.
תר"פ: רבי שלום דובער ב"ר שמואל שניאורסון זצ"ל, האדמו"ר הרש"ב מחב"ד.
תרצ"א: רבי אברהם ב"ר אלכסנדר הלוי חוואלעס זצ"ל, מרבני גרוזיה.
תשכ"ח: רבי יעקב יוסף ב"ר דוד טברסקי זצ"ל, האדמו"ר מסקווירא.
תשמ"ג: רבי אליהו דוד ב"ר משה מאזוז זצ"ל.

האם מותר להחניף לעשיר רשע כדי להשיג ממנו תרומה לבניית בית כנסת?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

הגר"ח קנייבסקי שהדבר אסור. ורק במקום הפסד או לצורך קירוב רחוקים וכדו' מותר להחניף לרשע. מעשה מעניין מובא שם, בשם הגר"א וסרמן, על מעשה שהיה כאשר פרצה שריפה בעיירה ראדין וכילתה את בתי התושבים, ומרן החפץ חיים כתב מכתבי בקשה כדי לפרסמם בעיתונים, ולצורך כך היה צריך לכתוב מכתב לעורך אחד העיתונים שהיה אדם רע במעשיו. כמקובל, כאשר כותבים לאישיות חשובה מוסיפים איזה תואר כבוד לפני שמו, והחפץ חיים התלבט רבות איך לצמצם שלא לכתוב שום תיבה מיותרת שאינה הכרחית. גם אחר ששלח את המכתב, הצטער החפץ חיים רבות שמא לא נזהר כראוי וכתב אולי תיבה אחת יותר מהצורך, ובזה ח"ו נתן כבוד לרשע בלי הכרח.

בתוך דבריו בהלכות הנלמדות היום (כלל י"ס"ק ז) מזכיר ה'חפץ חיים' את איסור החנופה לרשעים - שהנו נושא בעל השלכות אקטואליות ביותר בכל זמן ובכל תקופה. למעשה, כבר נאמר בגמרא שמותר להחניף לרשעים בעולם הזה, וכפי שמבאר ה'שערי תשובה' - הכוונה היא לזמן שיד הרשע תקיפה ובידו להזיק ולגרום הפסד ואין בידנו להכניעו. אמנם גם באופנים שמותר להחניף לרשע, כותב ה'שערי תשובה' שאין מותר אלא לכבדו כדרך שמכבדים אנשים בקימה והידור וכדומה, אך אסור לשבחו בפני אחרים. ומה דינה של חנופה לאדם עשיר כדי להשיג ממנו תרומה לבניית בית כנסת? בביאורים ומוספים של 'דרשו' מובאת דעת

כשהיה הגאון רבי נפתלי טרופ זצ"ל חולה מסוכן, החליטו תלמידיו שכל אחד יתרום איזה זמן מחייו להגרנ"ט, ולבסוף שאלו את מרן ה'חפץ חיים' כמה זמן מחייו הוא מסכים למסור, החפץ חיים חשב ואמר: "רגע אחד!", התלמידים נודעו והבינו מהו ערך של רגע מחיי האדם עד שאמרו שלא היה זמן שלמדו בשקידה כל כך בישיבת ראדין כאותו זמן. (מאיר עיני ישראל ח"ג עמ' 607)

נשתדל גם בימי בין הזמנים לנצל את הדבר היקר ביותר - "הזמן" לתורה ומצוות ועבודת ה'